

## מדו-קיום לג'נוסייד: ההרס השיטתי של פלסטין

במאה ה-19, פלסטין תחת השלטון העות'מאני הייתה מגדלור של הרמוניה בין-קהילתית. מוסלמים, נוצרים ויהודים – כ-25,000 יהודים ספרדים ומזרחיים בקרב אוכלוסייה ערבית ברובה – חיו זה לצד זה בערים כמו ירושלים, חברון ויפו. הם חלקו שווקים, שכונות ומסורות תרבותיות, כאשר מערכת המילט העות'מאנית העניקה למיעוטים כמו היהודים מעמד מוגן. למרות מתחים קלים, סכסוכים אלימים היו נדירים, וקשרים חברתיים לעיתים קרובות חצו את גבולות האמונה. שלום שביר זה נרמס על ידי פרויקט קולוניאלי שנתן עדיפות לשאיפות הציוניות האירופאיות על פני הרוב הפלסטיני הילידי, והגיע לשיאו ב-77 שנים של נישול, אפרטהייד וג'נוסייד.

התנועה הציונית, שהפכה לרשמית על ידי תיאודור הרצל בקונגרס הציוני ב-1897, הכריזה על פלסטין כמטרה למדינה יהודית ב-1899, מונעת על ידי אנטישמיות אירופאית ויהירות קולוניאלית. יישובים קטנים, שמומנו על ידי הון אירופאי, צצו ברחבי פלסטין, ודחקו את החקלאים המקומיים באמצעות רכישת קרקעות מבעלי אדמות עות'מאניים נעדרים. החייאת השפה העברית כשפה מודרנית חיזקה זהות ספרטיסטית, והרחיקה את הקהילות היהודיות הקיימות שהיו משולבות עם הערבים. עד 1917, הצהרת בלפור – שנרקמה על ידי הלוביסט הציוני הברון רוטשילד – ראתה את שר החוץ הבריטי ארתור בלפור מבטיח את פלסטין, ארץ שלא הייתה לו זכות לתת, כבית לאומי יהודי, תוך התעלמות מזכויות ושאיפות הרוב הערבי.

שנות ה-30 ראו הסלמה נוספת עם הסכם ההעברה, ברית מטרידה בין קבוצות ציוניות לגרמניה הנאצית. הסכם זה העביר 60,000 יהודים גרמנים ונכסיהם לפלסטין בתמורה לסחורות גרמניות. ככל שההגירה היהודית גדלה ל-450,000 עד 1939, קבוצות חצי-צבאיות ציוניות כמו האצ"ל והלח"י שחררו טרור. הפצצות שלהם, כמו ההתקפה על מלון המלך דוד ב-1946 שגבתה את חייהם של 91 אנשים, והתנקשויות במטרות בריטיות וערביות הפכו את המנדט הבריטי לבלתי ניתן למשילות. נסיגת בריטניה ב-1947 הובילה לתוכנית החלוקה של האו"ם, תוכנית בלתי צודקת בעליל שהציתה את הנכבה וסללה את הדרך לעשורים של סבל פלסטיני.

## חוסר הצדק בתוכנית החלוקה של האו"ם

תוכנית החלוקה של האו"ם ב-1947 (החלטה 181) הייתה חלוקה קולוניאלית שהתעלמה מצדק וזכות להגדרה עצמית. למרות שהפלסטינים היוו 67% מהאוכלוסייה (1.2 מיליון) והיהודים 33% (600,000), התוכנית הקצתה 56% מאדמות פלסטין למדינה יהודית, כולל אזורי חוף פוריים ומרכזים כלכליים מרכזיים כמו יפו וחיפה. הפלסטינים, שהחזיקו ב-94% מהאדמה וחיו שם במשך מאות שנים, הוגבלו ל-43% – שטחים מפוצלים ופחות פוריים בגדה המערבית ובעזה. התוכנית התעלמה מהמציאות הדמוגרפית: היהודים החזיקו בפחות מ-7% מהאדמה והיו מיעוט בכל מחוז פרט ליפו. ירושלים, עיר קדושה משותפת, הוצעה כשטח בינלאומי, תוך התעלמות מתביעות הפלסטינים. הרוב הערבי דחה את התוכנית כהפרה של זכויותיהם, בעוד מנהיגים ציונים קיבלו אותה כמקפצה לשליטה טריטוריאלית גדולה יותר, כפי שהוכח מאוחר יותר בהתרחבותם מעבר לגבולות שהוקצו. האו"ם, שנשלט על ידי מעצמות מערביות, כפה חלוקה זו ללא התייעצות עם הפלסטינים, משקף יהירות קולוניאלית ומעדיף את השאיפות הציוניות על פני ריבונות ילידית.

## הנכבה ומורשתה

ב-1948, הכרזת המדינה של ישראל שחררה את הנכבה – "אסון" בערבית. למעלה מ-700,000 פלסטינים, מחצית האוכלוסייה הערבית, גורשו בכוח או ברחו בבהלה בעוד מיליציות ציוניות הרסו למעלה מ-500 כפרים. טבחים כמו בדיר יאסין, שם נרצחו מעל 100 אזרחים, חיזקו את הפחד. הפלסטינים נדחקו לעזה, לגדה המערבית ולמחנות פליטים בירדן, לבנון וסוריה, ונאסר עליהם לשוב. טיהור אתני זה, שתוכנן בקפידה על ידי דמויות כמו יוסף וייץ, פקיד הקרן הקיימת לישראל שקבע ב-1940: "אין מקום לשני העמים בארץ הזו... הפתרון היחיד הוא פלסטיין... ללא ערבים", הניח את היסודות למדינת האפרטהייד הישראלית. החזון של וייץ ל"העברה" כפויה עיצב את אכזריות הנכבה וממשיך להדהד בנישול הפלסטיני.

## נישול וגירוש בגדה המערבית

מאז הכיבוש הישראלי של הגדה המערבית ב-1967, הנישול היה בלתי פוסק. למעלה מ-700,000 מתנחלים ישראלים חיים כעת בהתנחלויות לא חוקיות, שנבנו על אדמות פלסטיניות גנובות, ופיצלו את הגדה המערבית לאנקלבות מנותקות. המדיניות הישראלית – החרמת קרקעות, הריסת בתים והגבלות על היתרים – גרשה עשרות אלפים. לפי בצלם, למעלה מ-20,000 בתים פלסטיניים נהרסו מאז 1967, לעיתים קרובות בתירוץ של חוסר היתרים, שישראל לעיתים נדירות מעניקה. באזורים כמו בקעת הירדן ומזרח ירושלים, קהילות שלמות עומדות בפני גירוש; לדוגמה, 1,000 תושבי מסאפר יטא מאוימים בפינוי להרחבת אזורים צבאיים. התרחבות ההתנחלויות, הנתמכת על ידי החוק הישראלי והגנה צבאית, תפסה למעלה מ-40% מאדמות הגדה המערבית, כשהפלסטינים מוגבלים ל-165 "איים" תחת שליטה קפדנית. מחסומים, חסימות דרכים וחומת הפרדה – שהוכרזה כבלתי חוקית על ידי בית הדין הבינלאומי ב-2004 – מפרידים משפחות, אדמות חקלאיות ופרנסות, והופכים את החיים הפלסטיניים לבלתי נסבלים. גניבה שיטתית זו, יחד עם שלילת זכויות בנייה, כופה גירוש תוך חיזוק האפרטהייד.

## אלימות מתנחלים בגדה המערבית

אלימות המתנחלים הישראלים בגדה המערבית היא טרור יומיומי, שמאפשרת שותפות המדינה. מתנחלים, לעיתים חמושים ומוגנים על ידי כוחות ישראליים, תוקפים חקלאים, רועים וכפרים פלסטיניים במטרה לגרש אותם מאדמותיהם. בשנת 2024 בלבד, האו"ם תיעד למעלה מ-1,200 התקפות מתנחלים, כולל הצתות, ונדליזם ותקיפות פיזיות. בכפרים כמו חווארה וקוסרא, מתנחלים שרפו בתים, מטעי זיתים ובהמות, עם אירועים כמו הפוגרום בחווארה ב-2023 שהותיר פלסטיני אחד מת ומאות פצועים. חיילים ישראלים לעיתים קרובות עומדים בצד או מתערבים נגד פלסטינים שמגנים על עצמם. בצלם מדווח כי מתנחלים, בתמיכת מאחזים צבאיים, יצרו "אזורים אסורים" לפלסטינים, תופסים אלפי דונמים באמצעות אלימות. קבוצות מתנחלים קיצוניות, כמו נוער הגבעות, שואפות בגלוי לגרש פלסטינים, מעודדות על ידי דמויות ממשלתיות כמו בצלאל סמוטריץ', שמפקח על מדיניות ההתנחלות וקרא ל"כניעה" פלסטינית. אלימות זו, שרק לעיתים נדירות נתבעת, היא כלי לטיהור אתני, שהופך את הקיום הפלסטיני למעורער.

## רטוריקה ומעשים של ג'נוסייד

רטוריקת המנהיגים הישראלים הפכה את הפלסטינים לבלתי אנושיים במשך זמן רב, ומצדיקה זוועות. הקריאה של יוסף וייץ ב-1940 לפלסטיין ללא ערבים הדהדה עשורים לאחר מכן על ידי דמויות כמו עובדיה יוסף איתן, גנרל לשעבר, שהשווה ב-1983 את הפלסטינים ל"ג'וקים מסוממים בבקבוק", מטפורה דוחה למאסרם והשמדתם. לאחרונה, באוקטובר 2023, הטיל שר הביטחון יואב גלנט "מצור מלא" על עזה, והכריז: "בלי חשמל, בלי אוכל, בלי דלק... אנחנו נלחמים בחיות אנושיות." שר האוצר בצלאל סמוטריץ', שדוגל בהרס מוחלט של עזה, הצהיר ב-2023 כי "מחיקת עזה" הכרחית, תומך ברעב והפצצות. הצהרות אלה, יחד עם פעולות כמו המצור והתקפות אוויריות בלתי פוסקות, מתיישרות עם הגדרת הג'נוסייד של האו"ם: מעשים מכוונים להשמדת קבוצה. צעדת הדגל בירושלים, אירוע שנתי מאז 1967, רואה אלפי לאומנים ישראלים קיצוניים, כולל מתנחלים, צועקים "מוות לערבים" דרך מזרח ירושלים, טקס שנאה

המוגן על ידי המשטרה. ב-2024, תקפו הצועדים חנויות ועיתונאים פלסטינים ללא השלכות משמעותיות, מנרמלים סנטימנטים של ג'נוסייד.

## הג'נוסייד המתמשך בעזה

עזה, כלא בשטח של 365 קמ"ר ל-2 מיליון איש, עומדת בפני אימה בלתי פוסקת. מאז אוקטובר 2023, הצבא הישראלי הרג למעלה מ-60,000 פלסטינים – 70% נשים וילדים – לפי הערכות משרד הבריאות של עזה. המצור, שהוחמר על ידי גלנט וסמוטריץ', הרעיב 80% מתושבי עזה, כאשר 1.8 מיליון מתמודדים עם חוסר ביטחון תזונתי חריף (האו"ם, 2025). אתרי הסיוע של קרן הסיוע ההומניטרית של עזה, שהוקמו ב-2025, הם מלכודות מוות: למעלה מ-743 פלסטינים נהרגו ו-4,891 נפצעו, לעיתים קרובות על ידי ירי ופגזות ישראליות, בעת חיפוש אחר מזון. אמנסטי אינטרנשיונל ורופאים ללא גבולות מכנים מעשים אלה כפשעי מלחמה פוטנציאליים, והאו"ם מתייג את מדיניות הרעב של ישראל כג'נוסיידית. בתי חולים, בתי ספר ומחנות פליטים שוכנים בהריסות, כאשר 90% מתשתיות עזה נהרסו. האכזריות – ילדים שנורו, משפחות שנקברו תחת ההריסות והמונים שנרצחו – משקפת כוונה מחושבת למחוק עם.

## סיכום

מדו-קיום במאה ה-19 לג'נוסייד של היום, סיפור פלסטיין הוא סיפור של גניבה קולוניאלית, בגידה ואכזריות בלתי פוסקת. חוסר הצדק של תוכנית החלוקה של האו"ם, הטיהור האתני של הנכבה והנישול המתמשך ואלימות המתנחלים בגדה המערבית יוצרים רצף של דיכוי. הרטוריקה של ג'נוסייד מוויץ ועד גלנט, המוגברת על ידי צעקות "מוות לערבים", מזינה מערכת שמשגשגת על סבל פלסטיני. הטבח בעזה, עם למעלה מ-60,000 הרוגים, אינו רק טרגדיה אלא פשע נגד האנושות, שמאפשר על ידי שתיקה גלובלית. המאבק הפלסטיני דורש לא רק זיכרון, אלא צדק.